

Byggföretagens statusrapport september 2022

Fossilfri konkurrenskraft

Färdplan för en klimatneutral, konkurrenskraftig & lönsam bygg- och anläggningssektor senast 2045

Branschens klimatarbete

Klimatförändringarna påverkar förutsättningarna att leva på planeten. Riksdagen har beslutat att Sverige ska ha nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2045.

➤ Detta sker samtidigt som Sverige växer. Inom en överskådlig framtid är vi 11 miljoner invånare vilket innebär hundratusentals nya bostäder, mer infrastruktur och fler offentliga lokaler. Därför är det nödvändigt att bygg- och anläggningssektorn gemensamt ställer om till fossilfria konkurrenskraftiga erbjudanden för en fortsatt lönsam affär.

Det har nu gått fyra år sedan Färdplanen för fossilfri konkurrenskraft inom bygg och anläggning lanserades. Arbetet genomförs av cirka 170 aktörer som undertecknat färdplanen - och samordnas av Byggföretagen tillsammans med sex andra branschorganisationer och Trafikverket.

Det är nu omställningen sker!

Här följer en kortfattad statusrapport om vilka framsteg som gjorts och vilka utmaningar som ligger framåt. Rapporten vänder sig till Byggföretagens medlemsföretag – och alla andra som vill veta mer om arbetet för Fossilfri konkurrenskraft.

”Det är nu omställningen sker!”

Framsteg

Hållbart samhällsbyggande i världsklass innebär att byggsektorn bidrar till ett samhälle där byggnader och infrastruktur är uppförda med så låg påverkan på omgivningen som möjligt. Här har vi samlat några goda exempel.

Klimatförbättrad betong

Det är i dag möjligt att halvera betongens klimatpåverkan i en konstruktion. Under året har andelen betongtillverkare med klimatförbättrad betong på marknaden ökat med cirka 33 procent och produkten används alltmer i både hus- och anläggningsprojekt.

Exempel:

Kungsbacka Badhus

Användningen av klimatförbättrad betong minskade projektets klimatpåverkan med 30 procent genom samarbete mellan Thomas Concrete Group, HA-bygg och Kungsbacka kommun.

Kungsörnen

Helsingborgshem och NCC har byggt två flerbostadshus med betongkonstruktion. Genom optimering, klimatförbättrad betong och rätt betong på rätt plats har klimatpåverkan minskats till närmare hälften.

Elektrifiering av arbetsmaskiner

Byggarbetsplatsens klimatpåverkan står för 5 till 15 procent av en byggnads eller anläggnings avtryck. Idag finns elektrifierade maskiner främst i det mindre segmentet - men utvecklingen går snabbt framåt. Under året har en elektrifierad pålkran testats med stor framgång.

Exempel:

”RamiGreen” är Ramirents initiativ där alla typer av utsläppsfria maskiner ingår som enbart drivs med el – från handverktyg till marknadens modernaste elektriska hjulastare

I utvecklingsprojektet ”Fossilfri byggarbetsplats” testar JM och Cramo elektrifierade maskiner i olika miljöer. Förutom lägre utsläpp visar testerna stora vinster i arbetsmiljön i och med minskat buller och minskade lokala luftföroreningar.

Återbruk på frammarsch

Att cirkulera funktionsdugliga produkter är nödvändigt. Stål är en klimatdrivande produkt men idag återbrukas endast 10 procent. För att förenkla har nu en ny standard för krav och testning av återbrukat stål tagits fram och testats. Under året har flera andra pilotprojekt genomförts där återbruk av bland annat installationer, betongelement och fasadmaterial har använts.

Exempel:

Peab har investerat i så kallade våtsiktare vilket möjliggör återvinning av massor med upp till 85 procent, istället för att dessa läggs på deponi.

I ett av Familjebostädernas projekt i Farsta har Skanska tillsammans med Stena Stål använt den nya stålstandarderna, och återbrukat stålelement med goda resultat.

Klimatkartläggning

Att mäta är att veta. Ett nödvändigt steg för att minska utsläppen är att förstå hur stora de är. Här gör många byggföretag ett jättejobb med att kartlägga sina utsläpp – men också för att se var det går att spara mer och utifrån denna insikt sätta mål.

Av de aktörer som skrivit under färdplanen har en majoritet tagit fram en plan för hur målen ska nås och börjat följa upp utsläppen årligen. Detta ger en bra grund för färdplanens fortsatta arbete.

Innovation inom anläggning

Trafikverkets klimatmål ligger i linje med Parisavtalets 1.5 graders mål, vilket omsätts till skarpa klimatkrav vid upphandling av både investerings- och underhållsprojekt. Kraven har ökat innovationstakten inom anläggning.

Exempel:

Cykelbro i Njurunda

Svevia arbetade fram nya metoder och lyckades på så sätt understiga Trafikverkets klimatkrav. Bland annat infördes smarta logistiklösningar för masshantering och ett aktivt arbete med leverantörerna för att få fram betong, armering och asfalt med så låga utsläpp som möjligt.

Järnvägsbron över Tavelån

En av de första delarna i Norrbotniabanans, och det första anläggningsprojektet i norr som använt nyutvecklad klimatförbättrad betong. Erfarenheterna från Tavelån kommer, tillsammans med ökat fokus på optimering och elektrifiering implementeras i Norrbotniabanans 130 broar.

Utmaningar

Stor påverkan medför stort ansvar. För att öka takten i omställningen behöver byggsektorn hantera flera utmaningar och hinder. Här är tre prioriterade områden.

Ambitiösa och förutsägbara spelregler

Långsiktiga och utmanande lagkrav och processer för bygg- och anläggningssektorn krävs för att möjliggöra nödvändiga investeringar för omställningen. Dels behövs klimatkrav vid nybyggnation av hus och anläggningar. Dels behövs en radikal förbättring av tillståndsprocesserna för att säkerställa klimateffektiva byggmaterial. Därutöver krävs säkrad tillgång på fossilfri el och att nationella regelverk ses över – samtidigt som Sverige verkar för att EU:s regelverk utvecklas i linje med Parisavtalet.

Klimatmål kopplade till affären

Allt fler sätter upp klimatmål som blir styrande för verksamhetens utveckling och investeringar. Nu är det viktigt att än flera aktörer sätter krav och implementerar dessa för att stärka både tillgång och efterfrågan. Klimat måste vara en del av affären – med tydligt reglerade krav och kontinuerlig uppföljning. Här krävs kompetenslyft inom hållbar affärsutveckling och uppföljning av klimatprestanda. Genom att sätta ett relevant pris på klimat, baserat på kostnad för koldioxidinfångning, förtydligas affärsperspektivet ytterligare.

Offentliga beställare behöver gå före

Många kommuner och andra offentliga aktörer går före och siktar på klimatneutralitet tidigare än 2045. Nu behöver fler offentliga beställare ställa tuffa klimatkrav. Med stärkt kompetens inom upphandling hos offentliga beställare och en uppföljning som är lika skarp som upphandlingskraven kommer efterfrågan på fossilfria produkter och tjänster öka. Detta påskyndar branschens omställning och bygger kompetens i alla led.

> *Det händer mycket positivt och många av Byggföretagens medlemmar har de senaste åren intensifierat sitt arbete med att reducera klimatpåverkan. Vi börjar vi se resultat och goda exempel. Nu ligger utmaningen i att öka takten i omställningen!*

BYGGFÖRETAGEN

www.byggforetagen.se